

لِمْوَنَحْوَنَهُ

دَسْتِ طَرِيقِ سِرِّ سَمِ ادا کَرِ

سَيِّدُ السَّلَامِ مَوْصِيٌّ تَقِيٌّ عُمَا لِي دَامَتْ بَرَكَاتُهُمْ
حَضْرَتُ مَوْلَانَا مُحَمَّدِ بْنِ تَقِيٍّ عَلَیْهِ السَّلَامُ

مَوْصِيٌّ مُحَمَّدِ بْنِ مَوْصِيٍّ اَوْفِيٍّ

مَدَنِ حَکَمِ لَامِ تَحَا نَوِي

کَلَامِ رُوڈ کَوٹہ

لِوَنَجْوَةٍ

دَسْتِ طَرِيقِ سِرِّ سَمِ ادا کَرِ

رَشِیخُ الْاِسْلَامِ مِفْتَی مَحْمَدِ تَقِی عُلَمَائِ دَامَتْ بَرَکَاتُهُمْ
جَظَرُ مَوْلَانَا

مِفْتَی مَحْمَدِ مَوْصُوفِ اَوْفِی

مَکَنِ حَکَمِ اَلْاَمَّتِیْنِ

کَلِمَتِ رُودِ کُوشِ

د کتاب پیر ندنه:

- نوم: لمونځونه د سنت طریقی سره سم ادا کړی
- لیکوال: مولانا مفتی محمد تقی عثمانی صاحب
- ژباړونکی: مفتی محمد معصوم افغانی
- لمړی طبعه: رمضان المبارک ۱۴۲۷هـ
- د چاپ شمیره: زر ټوکه
- دوهمه طبعه: جمادی الاخری ۱۴۲۸هـ
- د چاپ شمیر: یوولس سوه ټوکه
- دریمه طبعه: شعبان ۱۴۲۸هـ
- د چاپ شمیر: دوه ویشتمه سوه ټوکه
- مطبعه: الجنۃ پرنټنګ مطبعه - کراچی
- تلفون: ۰۲۱-۲۷۴۱۲۳۷

سريزه

لمونځ د اسلام دمهمو عباداتو څخه دی .
دالله عزوجل دتقرب او رضا موندلو ډیره اغیزمنه
ذریعه، د دنیا او اخرت دکامیایو کلي ده. لمونځ
افضل العبادات هم دی او جامع العبادات هم.

دلمانځه له روژي سره مشابهت دی، ځکه چي په
لمانځه کښي هم خوراک نشته.

په دي کښي دزکوة رڼا هم شته، ولي چي په عامو
حالاتو کښي دلمانځه داداکولو لپاره په مسجد،
جامو او اودس باندي مال خرڅيري.

په هغه کښي دحج خوشبوئي هم شته، ولي چي
دکعبې له رب سره مناجات وي. دفقيري او عاجزی
ټولي اداگانې پکښي وجود لري.

په لمانځه کښي جهاد مع النفس هم شته، کوم چي
په حقيقت کښي عظيم جهاد دی.

بيا په لمانځه کښي دملائکو تسبيح او تقدیس هم
شته. د ونو قیام، دڅارو ورکوع، دغرونو قعده او

د حشراتو سجده هم پکښې وجود لري.
لنډه داچې د نړۍ دکون او مـکان. د هر
مـخلوق د عبادت څه ناڅه انداز په دې کښې
موجود دی.

د اسلام ستر پیغمبر احمد مجتبی، حضرت محمد
مصطفی (صلي الله عليه وسلم) ارشادات هم دلـمانځه
اهمیت روښانه کوي. لکه چې فرمایي:

۱- د مؤمن او کافر تر منځ توپیر په لمانځه سره
کیږي.

۲- کله چې لمونځ اداکوي، نو په داسې شان سره
لمونځ اداکړه لکه چې دا ستا ورستنی لمونځ وي.
یعني په ښه ادب، توجه او د سنت له طریقي سره سم
بي اداکړه.

۳- زما دسترگو یخ والی په لمانځه کښې دی.

۴- او په ورستني وصیت کښې بي هم دلـمانځه په
هکله ډیر تاکید کړی دی.

۵- حضرت بلال (رضی الله عنه) ته به بي ارشاد
کاوو: "ارحني یا بلال" یعني اذان وکړه، دلـمانځه په
کولو سره راحت راته موندل کیږي.

نامتو عارف ابو البركات، بدرالدين، شيخ احمد
سرهندي حضرت مجدد الف ثاني (رحمه الله تعالى) فرمايي:

{ نماز است که راحت ده بيماران است "ارحني يا
بلال" رمزيت ازين ماجرء "وقرة عيني في الصلوة"

اشاره ايست باين متمنا. }

(لمونخ دی چي ناروغانو ته ارامتيا ورکوي
"ارحني يا بلال" ددي پيښي رمزدی.

او "قرة عيني في الصلوة" دي هيلي ته اشاره ده.
دالله دوستانو په لمانځه کښي چي کوم خوند او
روحاني کيفيت حاصل وي، حضرت مجدد الف ثاني
رحمه الله تعالى ورته داسي اشاره کوي:

{رتبه نماز در رنگ رتبه رويت است در حضرت
نهایت قرب در دنیا در نماز است و نهایت قرب در
حضرت در حین رويت. }

(دلمانځه درجه د رويت (دالله تعالى دديدار) په
رنگ کښي ده.

داخرت ډيرقرب، ددنيا په لمانځه کښي
ده. ډيرقرب په اخرت کښي د رويت (دالله تعالى
دديدار) په وخت کښي دی.

په دې وړوکي رساله کښي، محترم استادشيخ
الاسلام حضرت علامه، مولانا مفتي محمدتقي
عثماني صاحب "دامت برکاتهم العاليه" دلمانځه بشپړه
مسنونه طريقه بيان کړي ده او هم يې دنارینه او
ميرمنو دلمانځه توپير بيان کړي دی، چي ددي په
ذريعه دهر مسلمان ورور او خور په لمانځه کښي
دحضرت محمد (صلي الله عليه وسلم) دمبارکي طريقي
سره سموالی راشي.

داڅه ستونزمن عمل نه دي. اميد دی چي ددي
عمل له برکته، الله تعالى دخپل فضل او کرم معامله
وکړي.

الله عزوجل دي وتولو ته دعمل توفيق راپه برخه
کړي.

والسلام

فقير محمد معصوم افغاني

يوم الجمعة، ۱۷ رجب، ۱۴۲۷هـ

لمونځونه له سنت سره سم اداء کړي

الْحَمْدُ لِلَّهِ وَكَفَى وَسَلَامٌ عَلَى عِبَادِهِ الَّذِينَ اصْطَفَى.

لمونځ د دين ستن ده، هغه له سنت طريقي سره سم ادا كول، د هر ملسمان دنده او مسؤليت دى. خو موږ په بې فكري او بيباكي سره، د لمانځه ارکان څرنگه چي موږ په پوهه كښي وي. اداكوو. د دې خبرې فكر نه كوو چي، دا ارکان په مسنونه طريقه سره اداسي. له دې امله، زموږ لمونځونه د سنت دانوار او برکاتو څخه بې برخي پاته وي. حال داچې د دې ارکانو په سمه توگه اداكولو سره. نه وخت ډير مصروفېږي او نه هم محنت ډير غواړي.

لږ د توجه خبره ده. كه موږ لږ توجه وكړو، صحيح طريقه زده كړو او د عادت وگرځوو نو، په څومره وخت كښي چي موږ نن لمونځ اداكوو، په هغومره وخت كښي د المونځ له سنت طريقي سره سم اداكېږي. د دې له

اجر او ثواب سره. سره انوار او برکتونه به يې هم تر نن
ډير زيات وي.

معززو اصحابو رضي الله عنهم اجمعين: دلمانځه د يوه، يوه،
عمل په بڼه توجه سره، د سنت سره دادا کولو ډير
اهتمام کاوو او هغوي به يو له بله سنتونه هم
زده کول.

د دې اړتيا له مخې، احقر په يوه مجلس کښي د
لمانځه سنت طريقه او په دې اړه چي کومي تيروتنې
رواج شوي دي. د دې تفصيل بيان کړي دي چي په دې
سره او ريدونکو ته ډيره گټه تر لاسه شوه.

ځيني دوستانو خپله رايه داسي څرگنده کړه چي: دا
خبري ديوي مختصري رسالي په صورت کښي چمتو
شي. هر سړي به له هغې نه گټه تر لاسه کړي.

نو په دې مختصره رساله کښي، دلمانځه سنت
طريقه او دهغه په ادابو سره، دادا کولو ترتيب بيانول
مقصود دي.

الله تعالی دې همدا، زموږ ټولو لپاره گټور
وگرځوي او په دې سره دې د عمل کولو توفيق راپه
برخه کړي. آمين.

دلماڻخه دمستلو په اږه، ډير وړو کي او غټ
 کتابونه. بِحَمْدِ الله خپاره شوي دي. دلته دلماڻخه واره
 مسئلي بيانول مقصود نه دي. بلکي، يوازي دلماڻخه
 دارکانو هئيت (ډول) د سنت مطابق جوړولو لپاره، خو
 اړيني خبري بيانول دي او په هغو تيروتنو او غلطيو
 باندې تنبيه کول دي کوم چي نن زمان ډير زيات رواج
 شوي دي.

په دې لنډو خبرو باندې، د عمل کولو له کبله به
 ان شاء الله دلماڻخه لږ تر لږه ظاهري صورت د سنت سره سم
 جوړ شي او يو مسلمان به دخپل پالونکي ذات، په
 حضور کښي اقلأ دغه عرض وړاندې کولاي شي چي:

تري محبوب کي يارب * شبا هت لے کي آيا هون
 حقيقت اس کو تو کردي * مين صورت لي کي آيا هون
 "ياربه! ستا دمحبوب له شبا هت سره راغلي يم.
 دا ته حقيقت کړي، زه يوازي له صورت سره راغلي يم."
 وماتوفيقى الابالله عليه توكلت واليه اتيب

احقر

محمد تقی عثمانی عفی عنه
 دارالعلوم کورنگي، کراچي ۱۴

دلمانځه ترپیل وړاندي

۱. خبرې په یاد ولږه او عملي یې کړه

۱- ستامخ د قبلي ولوري ته کیدل ضروري دي.

۲- ته به سم اوسیده ولاړ یې او ستانظر به د سجدې پرځای باندي وي. غاړه کښته کول او زړه له سيني سره منسلول هم مکروه دي. پرته له کومي اړتیا، سینه کښته کول او دریدل هم صحیح ندي. داسي سیده او سم ودریزه چې نظر دي د سجدې پرځای وي.

۳- ستادپښودگوتو مخ به هم د قبلي ولوري ته وي او دواړه پښي به د قبلي ولوري ته سمې وي (پښي پښي او چپ لوري ته کړي ایښودل د سنت خلاف دي.)

صحيح طريقه

غلطه طريقه

۴- د دواړو پښو ترمنځ به لږ تر لږه د څلورو گوتو په اندازه فاصله به وي.

۵- که په جماعت سره لمونځ ادا کوي نو صف به دي سیده وي. د سیده کولو بڼه طريقه داده چې، هر سړی د خپلو دواړو پښو اخري څنډې د صف یا دهغه د نښان په اخري څنډه باندي داسي کښيږدي

۲- دجماعت په صورت کښي دا خبره عملي کړه چي د
ښي او کيڼ لوري دولاړو خلکو د بازو ګانوسره ستا
بازو ګان يو ځاي شوي وي او په منځ کښي کوم خالي
ځاي نه وي. خود خالي ځاي د ډکولو لپاره دومره تنګي
هم نه ده په کار چي په آرام سره دريدل ستونزمن شي.

۷- که مخکښي صف ډک شوي وي نو، بل صف دي له
منځ نه شروع کوي. دراسته يا چپه لوري څخه دي نه
پيليري. بيا چي کوم خلک راسي، هغوي دي د دي خبري
خيال وساتي چي صف دوواړو طرفونو ته برابر وي.

۸- پايڅي د بجلکو نه کښته زړه ول، په هر حالت
کښي ناروا دي. ښکاره خبره ده چي په لمانځه کښي د
دي ناور توب نور هم ډيريري. له دي امله په دي دځان

اطمينان کوه چي پايڅي تر بجلکو "پيدوي" تل لوري وي.

۹- د لاسونو لستونو به بشپړ لاسونه پټ کړي وي،
فقط لاسونه به دي لوڅ وي. بعضي خلک لستوني
ونغاړي لمونځ کوي، دا طريقه سمه نه ده.

۱۰- له داسي جامي سره لمونځ کول مکروه دي چي په
هغي سره انسان د خلکو په وړاندي نشي تلاي.

دلمانځه دپیل کیدلو په مهال

۱- په زړه کښي نیت وکړه چي، زه فلاني لمونځ کوم، په ژبه سره دنیت الفاظ ویل ضروري نه دي.

۲- لاسونه تر غوږونو پوري داسي اوچت کړه چي دلاس ورغوي دقبلي لوري ته وي او دبتو گوتو سروڼه له غوږونو سره یا خو بالکل یو ځای شي، یا ددوي برابر شي. پاته نوري گوتي لوري خواته سیده او سیخي وي.

ځيني خلک دورغوو مخ، دقبلي ولوري ته دکولو پرځای دغوږونو طرف ته برابر کړي. ځيني خلک بیا غوږونه په لاسونو سره بالکل پټ کړي. ځيني خلک لاسونه دبشپړ اوچتیدو نه پرته، لږ اشاره وکړي او ځيني خلک بیا دغوږونو نرمي په لاسونو ونیسي.

دا ټولي طریقي غلطې او دسنت خلاف دي. ددي پرېښول په کار دي.

۳- په پورته ذکرشوي طریقي سره دلاسونو د اوچتولو په مهال، **الله اکبر** ولوله، بیا دښي لاس په

بته گوته او کوچني گوتي سره د کين لاس پر خواو شا
حلقه جوړه کړه او ويي نيسه. پاته دري گوتي د چپ
لاس پر شا داسي وغوړوه چي د دروسرو گوتو سرونه
د څنگلي خواته وي.

۴_ دواړه لاسونه ترنامه لږ لاندي کښيږده او په
پورتنۍ طريقۍ سره يي ونيسه.

د ولاړي په حالت کښي

۱_ که يوازي لمونځ کوي، يا امامت کوي، نو
"سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ ... اَعُوْذُ بِاللَّهِ ... او بِسْمِ اللَّهِ ..." بيا د
فاتحه سورة (الحمد لله ...) او يو بل سورت ولوله.

که په امام پسي لمونځ کوي، نو فقط "سُبْحَانَكَ
اللَّهُمَّ" ولوله، بيا پته خوله شه. د امام قرائت ښه په توجه
سره واوره. که امام په زوره قرائت نه وايه، نو د ژبي
د حرکت کولو نه پرته، د فاتحه د سورت فکر کوه.

۲_ په لمانځه کښي د قرائت لپاره د اضروي ده چي
ژبي او شونډه انوته په حرکت ورکولو قراءت وويل شي،

بلکه داډول قرائت وشي چي په خپله لوستونکي يې واورې.

ځيني خلک داسې قرائت کوي چي ژبه او شونډان يې حرکت نه کوي. دا طريقه سمه نه ده. ځيني بيا دقرائت پر ځاي په زړه، کښي د الفاظو تصور کوي. پدې ډول هم لمونځ نه اداء کېږي.

۳_ کله چي خپله قرائت کوي، نو دفاتحه دسورت لوستلو په وخت کښي، ښه داده چي په هر آيت باندي ساه ايله کوي، بيا بل آيت ولولي، ډير لوي آيتونه په يوه ساه مه لوله.

مثلاً په " الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ " باندي ساه ايله کړه. بيا په " الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ " باندي، بيا پر "مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ" باندي.

دا ډول دفاتحه ټول سورة ولوله. خوله دې وروسته که په قرائت کښي، په يوه ساه تريوه ډير ايتونه ولولي کوم باک نشته.

۴_ پرته له کومي اړتيا د بدن وکومي برخي ته حرکت مه ورکوه. څومره په سکون سره چي ولاړي،

هغومره پنبه ده . که د بدن د گـرولو اړتیا پیداشي
نویوازي یو لاس استعمال کړه او هغه هم د ډیر سخت
ضرورت په مهال او ډیر لږ .

۵- د بدن ټول زور ، پر یوه پنبه کول ، بله پنبه دغه
ډول ايله پرېښول چي ، پکښي کوږوالي راشي ، د
لمانځه د ادا بو خلاف عمل دي .

له دي نه پر هیز وکړه . یا خو پر دواړو پنبو برابر زور
وکړه او یا پر یوه پنبه زور وکړه خو ، دا شان چي په بله
پنبه کښي کوږوالی رانشي .

۶- که دي اړېمی راشي ، نو د بندولو یي بشپړه هڅه
وکړه .

۷- که دي تیغ راخیږي ، نو لومړي هوا په خوله کي
یو ځای کړه ، بیا یي کرار پرته له اوازه وباسه . په زوره
تیغ کښل د لمانځه د ادا بو خلاف دي .

۸- دولاړي په حالت کښي دي سترگي د سجدې پر
ځای باندي وي .

دلته ، هلته یا مخ ته د کتلو نه ډډه وکړه .

په رکوع کښي

رکوع ته دتللو په مهال، ددي خبرو ځانگړی خیال وساته:

۱- دخپل بدن پورتنۍ برخه دا ډول کښته کړه چې غاړه او شا تقریبا سره برابر شي نه خو تر دې زیات کښته، وي او نه تر دې کم وي.

۲- د رکوع په مهال غاړه دومره مه کښته کوه چې زړه دې د سینې سره یوځای شي او نه یې دومره اوچته لره چې غاړه دملاخه لوړه شي، بلکه غاړه او ملا به سره برابر وي.

۳- په رکوع کښي پښې سیده وي، په هغوي کښي به کوږوالی نه وي.

۴- دواړه لاسونه پر زنگونونو باندي داډول کښيښوده چې ددواړو لاسونو گوټي خلاصې وي. یعنې دهرودوو گوټو ترمنځ فاصله وي او داډول په ښي لاس سره ښی زنگون او په کيڼ لاس سره کيڼ زنگون ونیسه.

۵- درکوع په حالات کښي بازوگان سیده لرل په کار دي، په دې کښي کوږوالی راتلل نه دي په کار.

۶- اقلأ دومره خند په ركوع كښي وكره چي په
اطمئنان سره دري ځله "سبحان ربي العظيم" ولوستل
شي.

۷- د ركوع په حالت كښي به دي سترگي دپښو
ولوري ته وي.

۸- پر دواړو پښو به دي زور برابر وي او د دواړو
پښو بيلۍ به يوله بل سره مخامخ وي.

له ركوع څخه دپورته كيدلو په وخت كښي

۱- له ركوع څخه دولاړيدلو په وخت دومره سيده
شه چي، په بدن كښي كوم كوروالۍ پاته نه شي.

۲- په دې حالت كښي به هم نظر دسجدي پرځای وي.

۳- ځيني خلك دپورته كيدلو په وخت كښي، د
ولاړيدلو پرځای فقط دولاړيدلو اشاره كوي او د بدن
دټيټ والي په حالت كښي سجدي ته ستون شي. ددوي
په ذمه دلمانځه راگرځول واجب دي.

له دې امله، ورڅخه په سختي سره پرهيڅو كره ترڅو
چي دسيده كيدلو اطمئنان ونه شي، سجدي ته مه ځه.

سجدي ته دتللو په مهال

سجدي ته دتللو په مهال ددې طريقي خيال كوه چي:

۱- ترټولو وړاندي زنگونه ټيټ كړه. دځمكي لوري ته يي دا ډول يوسه چي سينه دې دمخ وخوا ته ټيټه شي، كله چي دي زنگونه پر ځمكه تكيه سول، بيا سينه ټيټه كړي.

۲- ترڅو چي دي زنگونه پر ځمكه نه وي تكيه كړي، تر هغه وخته د بدن دپورتنۍ برخي له ټيټولو حتي الامكان ډډه كوه.

نن زمان، سجدي ته دتللو، ددي مخصوص ادب څخه لاپروايي ډيره عامه شوي ده. ډير خلك دپيل څخه سينه ومخ لوري ته ټيټه كړي اوسجدي ته لارشي. خو صحيح طريقه هغه ده چي په ۱ او ۲ شميروكښي بيان شول. پرته له كومه عذره دا پرېښودل نه دي په كار.

۳- ترزنگونو وروسته، لاسونه پر ځمكه كښيږده، بيا پوزه او بيا تندي.

په سجده کښي

۱- په سجده کښي سر د دواړو لاسونو تر منځ، دا ډول کښيږده چي، د دواړو بټو گوټو سرونه د غوږونو د نرميو مخي ته راشي.

۲- په سجده کښي د دواړو لاسونو گوټي بندول په کار دي، يعني گوټي بالکل سره مښتي وي او ددوي تر منځ فاصله نه وي.

۳- دگوټو مخ د قبلي لوري ته وي.

۴- څنگلي د ځمکي څخه پورته لرل په کار دي، څنگلي پر ځمکه تکیه کول یا لگول سم عمل نه دی.

۵- دواړه مټي به د بغلونو څخه جلا وي، له بغلونو سره بالکل یو ځای کول یې نه دي په کار.

۶- څنگلي ښي او کین لوري ته دومره لیري هم غوړول نه دي ښه چي، ورڅخه نژدې لمونځ ادا کوونکو ته تکلیف ورسیري.

۷- ورنونه به له نس سره یو ځای شوي نه وي، نس او ورنونه سره بیل لره.

۸- د ټولي سجدې په دوران کښي به دي پوزه پر

خُښه ايښي وي، دځمکي څخه به يې نه اوچتوي.

۹- دواړه پښي داډول ودر وه چي، پندي جگي وي او ټولي گوتي دقبلي ولور ته برابري شي، کوم خلک چي دخپلو پښو دجوړښت له کبله، پر ټولو گوتو د کړولو قدرت نه لري، هغه چي يې څومره کړولاي شي، دومره دي دکړولو اهتمام وکړي، پرته له کومه مجبوري گوتي سيده پر ځمکه لگول سم کار نه دی.

۱۰- ددې خبري خيال کوه چي دسجدي په دوران کښي پښي دځمکي څخه اوچتي نه شي، ځيني خلک دغه ډول سجده کوي چي دپښي يوه گوته هم ديوي گړۍ لپاره پر ځمکه نه تکیه کيږي. دا ډول سجده نه ادا کيږي او په نتيجه کښي لمونځ هم نه صحيح کيږي. له دې نه په اهتمام سره ډډه وکړه.

۱۱- دسجدي په حالت کښي اقلأ دومره ځنډ وکړه چي دري ځله "سبحان ربي الاعلی" په اطمینان سره ولوستل شي.

يو ازي تندي لگول او ژر اوچتول منع دي.

د دواړو سجده په منځ کېښي

۱- له يوې سجدې څخه چې را اوچت شي، پر دواړو زنگونو يعني دالتحيات په شان سم کېښينه. بيا بله سجده وکړه، لږ را اوچتيدل دسیده کيدونه پرته، بله سجده کول گناه ده. په دا ډول کولو کېښي دلمانځه را گرځول واجبيږي.

۲- چپه پښه وغورځوه ورباندې کېښينه او راسته پښه دا ډول ودروله چې گوټي يې کټ (کړي) شي. مخ يې دقبلي ولوري ته شي. ځينې خلک دواړې پښې ودروي پر پندو کېښيني. دغه طريقه صحيح نه ده.

۳- دناستي په مهال، به دواړه لاسونه پر وړنو ايښي وي، خو گوټي به دزنگونو لوري ته کړي نه وي. بلکه دگوټو سرونه دي دزنگونو لمرني کناري ته ورسېږي.

۴- دناستي په وخت دي نظر خپل ټټر ته وي.

۵- دومره وخت کېښينه چې په دې کېښي اقلا يوځل

"سبحان الله" ولوستل شي او که دومره وخت کېښيني

چې په دې کېښي: "اللهم اغفر لي وارحمني واسترني

واجبرني واهدني وارزقني."

ولوستل شي نو غوره دي. خو په فرض لمونځونو کښي
ددي دلوستلو ضرورت نشته، په نفلونو کښي يي
لوستل ښه دي.

دوهمه سجده او له هغې نه اوچتيدل

۱- دوهمي سجدي ته هم دغه شان لار شه چي
مخکښي دواړه لاسونه پر ځمکه کښيږده، بيا پوزه
اوبيا تندي.

۲- دسجدي هيئت هغسي په کار دی کوم چي په
لمري سجدي کښي بيان شوي دي.

۳- دسجدي څخه داوچتيدلو په وخت کښي
لومري تندي دځمکي نه اوچت کره، بيا پوزه، بيا
لاسونه اوبيا زنگونه.

۴- داوچتيدلو په وخت کښي پر ځمکه تکیه نه
کول ښه دي. خو که بدن چاغ او دروند وي يا د ناروغي
اوسپين ډيريتوب له امله څه مشکل وي نو بيا تکیه
کول هم جايز دي.

۵- تراوچتيدلو وروسته، په هر رکعت کښي د فاتحه
ترسورت وړاندي، "بسم الله الرحمن الرحيم" ولوله.

په قعده (ناسته) کښي

۱_ په قعده کښي دناستي طريقه هغه ده کومه چي دسجده و په مينځ کښي دناستي بيان شوی دی.

۲_ دالتحيات دلوستلو په وخت کښي، کله چي "اَشْهَدُ اَنْ لَا وِرْسِيْرِي نُو، دشهات گوته او چته کره او اشاره وکره او په "اِلَا اللّٰهُ" باندي يي کښته کره.

۳_ داشاري طريقه داده چي دمنځ دگوټي او بټي گوټي سره حلقه جوړه کره، کوچني او ددي سره ملگري گوته بنده کره اودشهادت گوته دا رنگه اوچته کره چي گوته دقبلي ولور ته مائله وي، بالکل يي سيده دآسمان لوري ته مه اوچتوه.

د "اِلَا اللّٰهُ" لوستلو په وخت کښي دشهادت گوته کښته کره، خو دپاتو گوټو هئيت چي داشاري په وخت يي جوړ کړي دی هغه ترپايه هغسي وساته.

دسلام گرځولو په مهال

۱- دواړو خواوو ته دسلام گرځولو په مهال غاړه دومره وگرځوه چې شاته ناست سړي ستا برخوگان وويني.

۲- دسلام گرځولو په مهال نظر دي داوړو لورته په کاردی.

۳- کله چې ښي لوري ته غاړه وگرځوي نو،
السلامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللهِ وَلَوْلَه نیت وکړه چې ښي لوري ته چې کوم انسانان او ملائکي دي، هغو ته سلام کوم.
کين لوري ته دسلام گرځولو په وخت کښي دکين لوري موجودو انسانانو او ملائکو ته دسلام کولو نیت وکړه.

ددعا طريقه

۱- ددعا طريقه داده چې دواړه لاسونه دومره اوچت شي چې، سينې ته ورسېږي. د دواړو لاسونو ترمنځ لږ فاصله وي، نه څو لاسونه بالکل سره ومېنلي او نه د داوړو ترمنځ ډيره فاصله وي.

۲- ددعا کولو په وخت، دلاسونو دننه برخه دمخ خواته ولره.

دميرمنو لمونځ

مخکښي چي دلمانځه کومه طريقه بيان شوه، هغه دنارينه لپاره وه، دميرمنو لمونځ په لاندي کړو وړو کښي دنارينه څخه بيل دی.

له دې امله دي ميرمني ددغو مسئلو خيال ساتي.

۱- ښځي دي دلمانځه دپيل کيدو نه وړاندي، دا خبري عملي کړي چي، ددوي دمخ، لاسونو او پښو نه پرته، نور ټول بدن په جامو باندي پټ وي. ځيني ميرمني دا ډول لمونځ کوي چي دهغوي ويښتان لوڅ وي. دځينو بيا تر څنگلو لاندي لاسونه لوڅ وي. دبعضو بيا غوږونه لوڅ وي. ځيني ميرمني دومره کوچني پروني استعمالوي چي ترهغه دلاندي ويښتان ځليدونکي بريښي. داسي ټول کړه وړه ناجائز دي. که دلمانځه په وخت کښي مخ، لاسونه او دپښو نه پرته د بدن کوم اندام هم دڅلورمي برخي برابر، دومره وخت لوڅ پاته شي چي په هغه کښي، دري ځله "سبحان ربي العظيم" ولوستل شي نو لمونځ يي نه صحيح کيږي او که تردي کم لوڅ پاته شي نو لمونځ يي صحيح کيږي، خو گناه لري.

۲_ دميرمنو لپاره، په خونه کښي لمونځ کول تر برندي افضل دی او په برنده کښي پي کول تر سراي افضل دی.

۳_ ميرمني دي دلمانځه دپيل کيدوپه مهال، لاسونه تر غوږونو پوري نه، بلکه تراوږو پوري اوچتوي هغه دي هم په پروني کښي دننه اوچتوي. دپروني څخه دباندې دي نه باسي. (بهشتي زيور)

۴_ ميرمني دي لاسونه پر سينه باندي دا ډول ونيسي چي، دښي لاس ورغوي دي دچپ لاس پر شا باندي کښيږدي، دنارينه په شان دي تر نامه لاندي نه ږدي.

۵_ په رکوع کښي دميرمنو لپاره دنارينه په شان ملا بلکل سيده کول ضروري نه دي. بسڅو ته دنارينه په خلاف لږ ته تيدل په کار دي.

(طحاوي علي المراقي ۱۴۱ مخ)

۶_ درکوع په وخت کي به نارينه گوتي پر زنگونو باندي خلاصي ايښي وي خو، دميرمنو لپاره حکم دا دی چي هغوي دي گوتي سره ومښلوي.

يعني دگوتو تر منځ دي فاصله نه وي. (درمختار)

۷- ميرمنوته په رکوع کښي خپلي پښي بالکل
سیده لرل نه دي په کار. بلکه ورته داسي دریدل په کار
دي چي زنگونو ته دمخي لوري ته لږ ميلان ورکړي.
(درمختار)

۸- نارینه ته حکم دادي چي، په رکوع کښي يې
بازوگان (متان) دبغلونو نه بيل او کش وي. خو دښځو
لپاره دا حکم دی چي بازوگان دي دبغلونو سره مښتي
وي. (درمختار)

۹- د ولاړي په مهال دي ميرمني دواړي پښي يو
ځاي کړي ولري. په ځانگړي توگه دي بيا دواړي
بجلاکي (بيدې) تقريبا سره مښتي وي، دپښو تر مينځ
دي فاصله نه وي. (بهشتي زيور)

۱۰- سجدي ته دتللو په مهال، دنارینه لپاره، دا
طريقه بيان شوه چي، تر څو زنگونه پر ځمکه نه وي
تکيه شوي، تر هغه وخته دي سينه نه کښته کوي، خو
دښځو لپاره دغه طريقه نه ده، هغوي به په پيل کښي
سينه کښته کوي سجدي ته به ځي.

۱۱- ميرمنو ته سجده، دا ډول په کار ده چي، د
هغوي نس له ورنونو سره بالکل مښتي وي او بازوگان

له بغلونو سره يو ځای شوي وي. دا رنگه ميرمن دي
پښه ددرولو پر ځای. راسته خواته وباسي او ودي
غوروي.

۱۲- دنارینه لپاره په سجده کښي څنگلي پر ځمکه
ایښول منع دي. خو وښځو ته دغه حکم دي چي،
دڅنگلو سره، سره لاسونه پر ځمکه ایښودل په کار دي.
(درمختار)

۱۳- د دوو سجدو په منځ او دالتحيات لوستلو
لپاره چي کله کښيني نو دي پر چپ کوناتي کښيني او
دواړي پښي دي راسته لوري ته وباسي او پر راسته
پندي دي کښيردي (ملاحظه وئ)

۱۴- دنارینه لپاره حکم دا دي چي، هغه دي په
رکوع کښي دگوتو دخلاصو لرلو اهتمام وکړي. په
سجده کښي دبندولو او دلمانځه په نورو اعمالو کښي
دي پر خپل حالا پريږدي. نه خو دي دبندولو اهتمام
کوي نه دخلاصولو خو دميرمني لپاره، په هر حالت
کښي حکم دا دي چي. هغوي دي گوتي بندي
ولري. يعني ددوي تر منځ دي فاصله نه پريږدي. په

رکوع کښي هم په سجده کښي هم. ددوو سجدو تر
مينځ هم او په ناسته کښي هم:

۱۵_ دښځو جماعت کول مکروه دي. دهغوي لپاره
لمونځ کول ښه دي. هو که دکور محرم کسان په کور
کښي جماعت کوي نو دهغوي سره په جماعت کښي په
گډيدلو کښي کوم باک نشته. خو په داسي صورت
کښي بالکل دنارينه وو شاته دريدل ضروري دي. برابر
او څنگ ته دي هيڅکله نه دريږي.

د مسجد خو ضروري آداب

۱_ مسجد ته د ننوتلو په مهال دغه دعا ولوله:

بسم الله والصلاة والسلام على رسول الله صلى الله
عليه وسلم، اللهم افتح لي ابواب رحمتك.

۲_ مسجد ته د ننوتلو په وخت کښي دا نيت وکړه
چي څومره وخت په مسجد کښي تيروم، په اعتکاف
کښي يم، دا ډول ان شاء الله دا اعتکاف ثواب هم درکول
کيږي.

۳_ مسجد ته تر ننوتلو وروسته، په لومړي صف
کښي کښينا ستل افضل دي خو، که ځاي ډک شوي

وي نو چيري چي ځاي ومومي هلته کښينه . دخلکو
پر غاړو گامونه او چټول او مخي ته تلل جايز نه دي .

۴- کوم خلک چي په مسجد کښي ناست ، په ذکر يا
تلاوت بوخت وي ، هغوي ته سلام اچول نه دي په
کار ، هو ! که له هغوي نه يو په خپله متوجه شي او په
ذکر او نور عبادت کښي بوخت نه وي ، نو هغه ته د سلام
اچولو څه باک نشته .

۵- په مسجد کښي که سنت يا نفلونه کول وي نو
ددې لپاره داسي ځاي انتخاب کړه ، چي د وړاندي له
خوا دخلکو د تيريدلو احتمال نه وي .

ځيني خلک د شاپه صفونو کښي لمونځ شروع
کړي ، حال داچي په مخکني صفونو کښي خالي ځاي
وي . ددوي د غلطې له کبله تر ليري ځاي پوري دخلکو
لپاره تيريدل ستونزمن شي او دهغوي لپاره لاره اوږده
وي .

داسي کول گناه دي او که کوم سړي په داسي حالت
کښي د لمونځ کوونکي له مخي نه تير شو نو ددې
تيريدو گناه هم پردي (بي ځايه) لمونځ کوونکي باندي

۶- مسجد ته دنتوتلو وروسته، که لمانځه ته څه وخت وي، نو ترکښیناستلو وړاندې، دوه رکعت ته د **تهیه المسجد** په نیت سره ادا کړه. ددې ډیر ثواب وي. که وخت نه وي نو په سنتو کښي د **تهیه المسجد** نیت وکړه. که د سنت د کولو وخت نه وو او جماعت ولاړ وي نو په فرضو کښي دغه نیت کولای شي.

۷- ترڅو چي په مسجد کښي ناست يي ذکر کوه. په ځانگړي توگه ددې کلمي ورد کوه:

"سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ."

۸- په مسجد کښي دناستي په وخت کښي پرته له کوم اړتيا خبري مه کوه. مه داسي کار کوه چي دهغه نه دلمانځه کوونکو يا ذکر کوونکو په عبادت کښي څه تاوان پيښ شي.

۹- که لمونځ دریدلي وي نو مخکني صفونه مخکښي ډک کړه، که په رومبني صفونو کښي ځاي خالي وي نو دشا په صف کښي دریدل جایز نه دي.

۱۰- دجمعي دخطبي لپاره چي امام منبر ته راشي نو دهغه وخت څخه بیا دلمانځه تر ختمیدلو پوري څه ویل

يا لمونځ کول يا يو چاته سلام ياد سلام جواب ورکول
جائز نه دي. په دغه وخت کښي که يو څوک څه خبره کوي
نوهغه ته دپټه خوله کيدلو تاکيد کول هم جائز نه دي.

۱۱- د خطبي په مهال، دا ډول کښينا ستل په کار دي
دي لکه څرنگه چي په التحيات کښي کښيني. ځيني
خلک په لمړي خطبه کښي لاسونه ونيسي کښيني او په
بله خطبه کښي لاسونه پرو ورنو باندې ايرې دي.

دا طريقه بي اصله او بي دليله ده. په دواړو خطبو
کي لاسونه په ورونو ايښودل دي.

۱۲- دهر داسي عمل نه ډډه کوه چي هغه په مسجد
کي مردار وایسي، بدبوني خوره شي يا يو بل چاته
تکليف ورسېږي.

۱۳- يو بل سړي که په غلط کار باندې وويني. نو په
ارام او نرمي سره يې پوه کړه. دخلکو په وړاندې دهغه د
رسوا کولو، غصه او جگړي څخه بشپړ پرهيز په کار دي.
۱۴- دمسجد څخه دوتلو په وخت کښي چپه پښه
راوباسه او دغه دعا ولوله:

بِسْمِ اللَّهِ وَالصَّلَاةِ وَالسَّلَامِ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ
اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ .

